

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd Christus Dei filius cuncta creauit, ac statutum vitae tempus singulis
constituit. Cap. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

*Quòd Christum Dei filium cuncta creauit, ac statum
vitæ tempus singulis constituit.*

CAP. V.

SED quid verbis impuris inficio linguam, cum illius laudes, qui verè Deus est, prædicare instituo? primum igitur volo acerbitatem huius potationis, alia pura & liquida potione tanquam eluere: potio autem, quæ sincera est, ex perenni fonte virtutum à Deo, cuius laudes prædicamus proficiscentium, manat & funditur. Illud certe meum proprium munus duco, vt Christum tum recta viuendi institutione, tum gratiarum actione, quæ pro multis & maximis eius beneficiis ei debetur, celebrem. Hunc ergo affirmo huius vniuersitatis stabiluisse primordia, hominumque procreatione excogitasse: qui cum ista verbo constituisset, etiam eos, qui modo in lucem suscepti erant, confestim in locum quendam beatum, florentem, variorum fructuum vbertate onustum transtulisse: quos principio voluit scientiæ in bonis malisque rebus intermiscendis expertes esse. Tandem autem sedem animali rationis capaci aptam, hoc est in terra domicilium tribuisse, & iam tum illis, utpote animantibus ratione & mente præditis, bonorum patefecisse malorumque cognitionem. Deinceps verò genus eorum usque eo se dilatare præcepit, quoad spacium illud vniuersum, quod oceani ambitu circumscriptum, ab hominibus incolitur, penitus compleret. Itaque cum genus humanum ita creuisset, artes & scientiæ ad usum vitæ accommodatæ, inuentæ erant. Nec minus stirps & semen animalium cuiusque generis rationis expertium, vi quadam naturali eximiaque, quam Deus ad eam rem excogitasset, propagatum fuit. Animalibus autem cicuribus tribuebatur mansuetudo & obsequium, quò homini facile parerent: agrestibus verò robur, velocitas, & naturalis, quædam seipsam è periculis eripiendi, conseruandique prouidentia. Quin hominibus mansuetorum omnium animalium dominatum commendauit Deus: contra agrestia & immania certamen quoddam instituit. post ista, volucrum genus creauit, numero prope infinitum, natura & specie diuersum, colorum varietate eximium, musico concentu naturaliter infito imbutum. Aliaque omnia quæ mundus
intra

CONSTANTINI ORATIO

Intra oras suas coercens cōtinet, vbi rite dispensasset, & his vniuersis certam definitamque vitæ legem descripsisset, hanc vniuersitatem suis quasi numeris & partibus expletam decore illustrauit.

De fato & casu fortuito, & quod falsa sint, quæ de illis feruntur, probatio, tum ex legibus humanis, tum etiam rebus creatis, quæ non forte fortuna, sed ordine progrediuntur, vel ex eo certe conditoris præscriptum indicantes. CAP. VI.

Verum plerunq; homines qui sunt paulo imprudentiores, huius rerum vniuersarum ornatus causam, naturam asserunt: nonnulli illorum fatum, aut casum fortuitum. Qui autem istarum rerum potestatem fato attribuunt, hi quando fatum nominant, quid sibi velit, ne intelligunt quidem, ac nomen proferunt, cum nullam illius actionem, neq; naturam, quæ illi voci subiecta sit, ostendunt. Quodnam enim erit ipsum fatum per se, si natura omnia procreet? aut quid putetur esse natura, si fati lex infringi & violari nequeat? Quinetiam legem quandam esse fatalem affirmare, perspicue indicat omnem illam legem opus esse illius, qui eam promulgauit. Quod si fatum, cum lex sit, Dei inuentum sit, omnia profecto Deo subiecta sunt, & eius virtutis nihil est expers: & fatum ex Deo esse, & idem eius voluntatem censeri approbamus, verum quomodo iustitia, temperantia, reliquæque virtutes cum fato coherere possunt? vnde ea quæ sunt his contraria, iniustitia, intemperantiaue, quod si prauitas libera voluntate, non ex fato nascitur, virtus quoque & recta vitæ morumque institutio. Peccata autem recte facta, quæ sunt bonæ rectæque voluntatis propria, cum aliter aliquando eueniant, num fortunæ aut fato ascribenda sunt? omnia etiam, quæ ex æquitate & ea virtute, quæ quique pro dignitate cuique tribuit, fiunt, quomodo fato fieri dixerimus? leges item, cohortationes ad virtutem, à vitiis auocationes, laus item & vituperatio, supplicia, omnia denique, quæ ad virtutis studium pelliciant, auertantque, à prauitate, quid est cur fortunæ & casus temeritate, non norma iustitiæ, quæ est Dei omnia prouidentia sua gubernatis propria, cōstare dicantur: nā propter variam
homi-